

Laboratórne cvičenie č.5

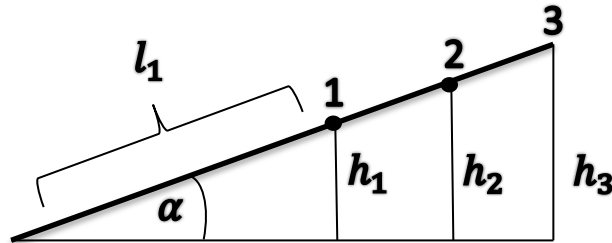
MENO: Antónia Gardošová

DÁTUM: 30.3.2016

NÁZOV: Pozorovanie vzájomných premen mechanických foriem energie pri pohybe telesa po naklonenej rovine

POMÔCKY: 2 guľôčky, stopky, dĺžkové meradlo, doska so žliabkom

TEORETICKÁ ČASŤ:

Guľôčka na naklonenej rovine má v polohe 1 potenciálnu energiu $E_p = m \cdot g \cdot h_1 = m \cdot g \cdot l_1 \cdot \sin \alpha$.

Po uvoľnení a po prechode na vodorovnú rovinu má kinetickú energiu $E_k = \frac{1}{2} \cdot m \cdot v^2 < E_p$, kde v je rýchlosť, ktorou opúšťa naklonenú rovinu. Časť mechanickej energie $E_p - E_k$ sa premení na iné formy.

Ak predpokladáme, že pohyb guľôčky po naklonenej rovine je RZPP so zrýchlením a , potom zo vzťahu $l_1 = \frac{1}{2} \cdot a \cdot t^2$ určíme zrýchlenie a , zo vzťahu $v = a \cdot t$ určíme rýchlosť v , ktorou opúšťa naklonenú rovinu a potom kinetickú energiu $E_k = \frac{1}{2} \cdot m \cdot v^2$

- POSTUP:**
1. Zostavíme naklonenú rovinu a určíme jej uhol sklonu α
  2. Uvoľníme guľôčku z polohy 1 (potom z polohy 2, 3). Zo známej dráhy l a odmeraného času t určíme zrýchlenie a potom rýchlosť v
  3. Meranie urobíme pre 3 polohy a pre 2 guľôčky, údaje zapíšeme do tabuľky, vypočítame a , v , E_p , E_k

TABUĽKY: 1. guľôčka

P.č.	l [m]	h [m]	t [s]	a [$m \cdot s^{-2}$]	v [m/s]	E_p [J]	E_k [J]	$\frac{E_p - E_k}{E_p} \cdot 100\%$
1.	1	0,125	1,57	0,81	1,27	$1,25 \cdot m$	$0,81 \cdot m$	35,2 %
2.	1,5	0,1875	2	0,75	1,5	$1,875 \cdot m$	$1,125 \cdot m$	40 %
3.	2	0,25	2,67	0,56	1,5	$2,5 \cdot m$	$1,125 \cdot m$	55 %
								43,4 %

2. guľôčka

P.č.	l [m]	h [m]	t [s]	a [$m \cdot s^{-2}$]	v [m/s]	E_p [J]	E_k [J]	$\frac{E_p - E_k}{E_p} \cdot 100\%$
1.	1	0,125	1,79	0,62	1,1	$1,25 \cdot m$	$0,61 \cdot m$	51,2 %
2.	1,5	0,1875	2,14	0,66	1,4	$1,875 \cdot m$	$0,98 \cdot m$	47,7 %
3.	2	0,25	2,53	0,62	1,6	$2,5 \cdot m$	$1,28 \cdot m$	48,8 %
								49,2 %

ZÁVER: Na tomto laboratórnom cvičení sme pozorovali vzájomné premeny mechanických foriem energie pri pohybe guľôčky po naklonenej rovine. Pri premene energie sa odovzdáva iba časť kinetickej energie a energia sa premieňa na iné formy energie. Nevyhli sme sa však ani odchýlkam, ktoré boli spôsobené nepresným meraním času.